

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

«Ο περί Αποβλήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022»

Οδηγία 2019/904/ΕΕ

Σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον

Το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, πληροφορεί το κοινό ότι η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/904/ΕΕ για τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από ορισμένα πλαστικά προϊόντα, έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο της Κύπρου με τον 48(Ι)/2022, «Περί Αποβλήτων (τροποποιητικό) Νόμο» του 2022.

Η εθνική νομοθεσία έχει υιοθετήσει τα άρθρα και τα παραρτήματα της Οδηγίας ως έχουν, και παράλληλα καθορίζεται και το τελικό χρονικό περιθώριο για τη διαθεσιμότητα των προϊόντων που διατέθηκαν στην αγορά πριν από τις 3/7/2021 – ημερομηνία εφαρμογής της Οδηγίας.

Διάθεση στην αγορά συντελείται, όταν ένας κατασκευαστής ή εισαγωγέας προμηθεύει για πρώτη φορά ένα προϊόν σε ένα διανομέα - η αλυσίδα διανομής μπορεί να είναι η εμπορική αλυσίδα του κατασκευαστή ή αντιπροσώπου του, ή σε έναν τελικό χρήστη. Διαθεσιμότητα είναι κάθε μεταγενέστερη ενέργεια, π.χ. από διανομέα σε διανομέα ή από διανομέα σε τελικό χρήστη εντός του ιδίου κράτους. Περισσότερες σχετικές πληροφορίες υπάρχουν στον οδηγό Διευκρινήσεων στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με τον εθνικό νόμο, ως τελικό χρονικό περιθώριο για τη διαθεσιμότητα των προϊόντων που διατέθηκαν στην αγορά της Κύπρου πριν από τις 3/7/2021 καθορίζεται η 30/9/2022. Πέραν της ημερομηνίας αυτής απαγορεύεται η διαθεσιμότητα και ο εντοπισμός του στην κυπριακή αγορά, και ως εκ τούτου θα πρέπει να αφαιρεθούν και από τα ράφια των επιχειρήσεων (αφορά τα είδη που εμπίπτουν στις πρόνοιες της απαγόρευσης). Παράλληλα θα διεξαχθούν σχετικοί έλεγχοι στα πλαίσια των προνοιών του «Περί Αποβλήτων Νόμου» για τη συμμόρφωση των παραγωγών και εισαγωγέων με τη νομοθεσία, καθώς και των διανομέων.

A. ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ:

Σχετικά με τα είδη που έχει απαγορευτεί η διάθεση τους στην αγορά από τις 3/7/2021, υπενθυμίζεται ότι είναι τα πιο κάτω:

1. Μπατονέτες με πλαστικό στέλεχος (με εξαίρεση αυτές που εμπίπτουν στον ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό)
2. Μαχαιροπήρουνα (πιρούνια, μαχαίρια, κουτάλια, ράβδοι φαγητού-chorsticks)
3. Πιάτα
4. Καλαμάκια (με εξαίρεση αυτά που εμπίπτουν στον ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό)
5. Αναδευτήρες ποτών
6. Ράβδοι που προσαρτώνται και στηρίζουν μπαλόνια, εκτός από μπαλόνια για βιομηχανία ή άλλες επαγγελματικές χρήσεις και δεν διανέμονται στους καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων και των μηχανισμών για τέτοιες ράβδους.
7. Περιέκτες τροφίμων κατασκευασμένοι από διογκωμένο πολυστυρένιο. Δοχεία όπως κουτιά με ή χωρίς κάλυμμα, εντός των οποίων τοποθετούνται τρόφιμα τα οποία:
 - a. Προορίζονται για άμεση κατανάλωση είτε επιτόπου είτε εκτός του καταστήματος
 - b. Συνήθως καταναλώνονται από το δοχείο και
 - c. Είναι έτοιμα για κατανάλωση χωρίς περαιτέρω προετοιμασία π.χ. μαγείρεμα, βράσιμο ή ζέσταμα. Συμπεριλαμβάνονται και οι περιέκτες που χρησιμοποιούνται για γεύματα ταχυφαγείων ή άλλα γεύματα έτοιμα προς άμεση κατανάλωση, εκτός από περιέκτες ποτών, πιάτα και πακέτα και περιτυλίγματα που περιέχουν τρόφιμα.
8. Περιέκτες ποτών από διογκωμένο πολυστυρένιο και τα καπάκια και καλύμματα τους
9. Κυπελλάκια από διογκωμένο πολυστυρένιο και τα καπάκια και καλύμματα τους.
10. Προϊόντα που κατασκευάζονται από οξοδιασπώμενη πλαστική ύλη (είτε είναι μίας χρήσης, είτε όχι)

Σύμφωνα με την Οδηγία 2019/904/ΕΕ και τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ, όπου δίνεται καθοδήγηση για την ερμηνεία και την εφαρμογή της Οδηγίας, σημειώνεται ότι, στα πλαίσια της Οδηγίας και κατά συνέπεια των απαγορεύσεων, εμπίπτουν τα πολυμερή και τα τροποποιημένα φυσικά πολυμερή. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι:

«Οι πλαστικές ύλες που παράγονται με τροποποιημένα φυσικά πολυμερή ή οι πλαστικές ύλες που παράγονται από βιολογικές, ορυκτές ή σύνθετες αρχικές ουσίες δεν απαντώνται στη φύση και ως εκ τούτου, καλύπτονται από την Οδηγία. Ο προσαρμοσμένος ορισμός των πλαστικών υλών καλύπτει τα είδη από καουτσούκ με βάση πολυμερές και τα βιοαποδομήσιμα πλαστικά, ανεξάρτητα από το αν προέρχονται από βιομάζα ή προορίζονται να βιοαποδομηθούν με τον καιρό».

Άλλη βασική διάκριση αφορά το αν η διεργασία πολυμερισμού έχει λάβει χώρα στη φύση ή συνιστά αποτέλεσμα βιομηχανικής διεργασίας στην οποία συμμετέχουν ζώντες οργανισμοί. Βάσει του Κανονισμού REACH και του εγγράφου καθοδήγησης του ECHA, τα πολυμερή που παράγονται

μέσω διεργασίας βιομηχανικής ζύμωσης, δεν θεωρούνται φυσικά πολυμερή, δεδομένου ότι ο πολυμερισμός δεν έχει λάβει χώρα στη φύση. Ως εκ τούτου, τα πολυμερή που προέρχονται από βιοσύνθεση μέσω ανθρωπογενών διεργασιών καλλιέργειας και ζύμωσης σε βιομηχανικά περιβάλλοντα, δεν θεωρούνται φυσικά πολυμερή, καθώς δεν προέρχονται από διεργασία πολυμερισμού που έχει λάβει χώρα στη φύση. Γενικά, εάν ένα πολυμερές προκύπτει από βιομηχανική διεργασία και ο ίδιος τύπος πολυμερούς τυγχάνει να απαντά στη φύση, το παρασκευαζόμενο πολυμερές δεν χαρακτηρίζεται φυσικό πολυμερές».

Επομένως τα πλαστικά προϊόντα που παράγονται από χημικώς τροποποιημένα πολυμερή, εμπίπτουν στην Οδηγία. Για την απόφαση του αν ένα πολυμερές έχει τροποποιηθεί χημικώς ή όχι κατά την παραγωγή του, λαμβάνεται υπόψη η διαφορά μεταξύ εισερχόμενου και παραγόμενου πολυμερούς, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τυχόν τροποποιήσεις που μπορεί να έχουν λάβει χώρα κατά τις διεργασίες παραγωγής, δεδομένου ότι αυτές σχετίζονται με τις ιδιότητες και τη συμπεριφορά του πολυμερούς που χρησιμοποιείται και τελικά απελευθερώνεται ενδεχομένως στο περιβάλλον».

Τα πλαστικά μίας χρήσης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας και συγκεκριμένα στο άρθρο 36Ε του Νόμου, για την απαγόρευση διάθεσης στην αγορά, είναι πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης τα οποία έχουν κατασκευαστεί εξολοκλήρου ή εν μέρει από πλαστική ύλη. Η Οδηγία δεν προβλέπει ελάχιστο κατώτατο όριο για την περιεκτικότητα ενός προϊόντος μίας χρήσης σε πλαστική ύλη.

Σύμφωνα με διευκρινήσεις που έχουν δοθεί από την ΕΕ σχετικά με προϊόντα που περιέχουν PLA, CPLA, Green PE σε οποιαδήποτε ποσότητα, και τα τρία είδη δεν είναι φυσικά πολυμερή τα οποία δεν έχουν τροποποιηθεί χημικώς και ως εκ τούτου εμπίπτουν στις πρόνοιες της Οδηγίας και κατ' επέκταση του Νόμου, ανεξαρτήτως εάν διαθέτουν πιστοποίηση (EN-13432) ότι είναι βιοαποδομήσιμα, ακόμα και κατά 100%.

Σχετικός Οδηγός Διευκρινήσεων, «Ερωτήσεις και Απαντήσεις Σχετικά με την Οδηγία για τα Πλαστικά μίας Χρήσης», βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος, στον πιο κάτω σύνδεσμο

http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environmentnew.nsf/index_gr/index_gr?opendocument

Αντίστοιχα εφαρμόζεται ο ορισμός για τα πλαστικά και στα είδη τα οποία εμπίπτουν στις πρόνοιες της Οδηγίας για ΑΠΑΙΤΗΣΗ τοποθέτησης σήμανσης, καθώς και για τη μείωση της κατανάλωσης.

B. ΣΗΜΑΝΣΗ

Σήμανση ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ να τοποθετείται στα πιο κάτω προϊόντα:

1. Σερβιέτες υγιεινής, ταμπόν κι εφαρμογείς ταμπόν
2. Υγρά μαντηλάκια (προδιαβρεγμένα μαντηλάκια προσωπικής υγιεινής και οικιακής χρήσης)
3. Προϊόντα καπνού με φίλτρο και φίλτρα που κυκλοφορούν στο εμπόριο για χρήση σε συνδυασμό με προϊόντα καπνού.
 - Τσιγάρα ή πούρα με φίλτρο που περιέχουν πλαστικό
 - Φίλτρα μιας χρήσης που περιέχουν πλαστικό
 - Ηλεκτρονική συσκευή για χρήση με προϊόν αεριοποιημένου καπνού όπου συμπεριλαμβάνεται φίλτρο μιας χρήσης που περιέχει πλαστική ύλη.
4. Κυπελλάκια για ποτά.

Γ. ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

Εφαρμόζεται μείωση της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης τα οποία καταγράφονται πιο κάτω:

- i. Κυπελλάκια ποτών με τα καπάκια τους
- ii. Περιέκτες τροφίμων. Δοχεία όπως κουτιά με ή χωρίς κάλυμμα, εντός των οποίων τοποθετούνται τρόφιμα τα οποία:
 - a. Προορίζονται για άμεση κατανάλωση είτε επιτόπου είτε εκτός του καταστήματος
 - b. Συνήθως καταναλώνονται από το δοχείο και
 - c. Είναι έτοιμα για κατανάλωση χωρίς περαιτέρω προετοιμασία π.χ. μαγείρεμα, βράσιμο ή ζέσταμα. Συμπεριλαμβάνονται και οι περιέκτες που χρησιμοποιούνται για γεύματα ταχυφαγείων ή άλλα γεύματα έτοιμα προς άμεση κατανάλωση, εκτός από περιέκτες ποτών, πιάτα και πακέτα και περιτυλίγματα που περιέχουν τρόφιμα.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

20.4.2022